

[Ändtarmsöppning](#)

Springmask är en vanlig tarmparasit. Det märks oftast genom att det kliar i rumpan, framför allt på kvällen och på natten. Behandlingen består av läkemedel och att vara noggrann med hygien. Springmask är vanligast hos barn, men även vuxna kan få det.

Ibland behöver du kontakta sjukvården innan behandling med läkemedel. Det kan gälla små barn och gravida.

Det kliar mycket i ändtarmsöppningen.

Det kliar oftast mest på kvällen och natten. Det kan göra att det är svårt att somna eller att man sover dåligt.

Att det kliar runt ändtarmsöppningen beror på att springmasken lägger sina ägg precis utanför ändtarmsöppningen. Masken är som mest aktiv sent på kvällen och på natten, när man ligger i sängvärmen.

Det blir ofta lite rött vid ändtarmsöppningen av springmasken.

Barn upp till cirka två år kan visa att det kliar genom att sparka häftigt med benen eller glida runt på rumpan.

Det är ovanligt att få ont i magen av springmask.

Maskarna är vita, tunna som sytrådar och är ungefär en centimeter långa.

Du kan se springmaskarna i ändtarmsöppningen och ibland i bajset.

Maskarna är vita, tunna som sytrådar och är ungefär en halv till en centimeter långa. Maskarna kan synas runt ändtarmsöppningen. Ibland kan du se äggen som små vita prickar, cirka en millimeter stora.

Det är lättast att se maskarna sent på kvällen eller natten, efter att man har sovit några timmar.

Springmask kan också göra att det kliar i slidans öppning. Slemhinnan i slidan blir då röd, irriterad och svullen.

Springmask behöver inte ge några symtom om det är en lindrig infektion. Det gör att man kan ha springmask utan att märka det.

Springmask finns naturligt i vår miljö. De finns ofta i damm och i tyger, till exempel i sängen och på en soffa.

Maskarna sprids genom att man får i sig springmaskens ägg genom munnen. Äggen utvecklas till larver i magsäcken och därefter till vuxna maskar i mag-tarmkanalen. De vuxna maskarna tar sig till ändtarmen där de lägger nya ägg alldeles utanför ändtarmens öppning. Springmask är inte skadligt för tarmen.

Äggen kan sedan spridas genom bland annat händer, underkläder och sängkläder. Det kan också spridas genom att

man tar på leksaker och ytor, till exempel att det finns ägg på ett bord eller någon annan möbel.

Det gör att man kan få tillbaka infektionen fort, även om man har behandlats med läkemedel mot springmask. Barn kan smitta sig själva med sina egna maskars ägg om de stoppar fingrarna i munnen efter att ha kliat sig i rumpan.

Det tar mellan tre och sju veckor från det att barnet har smittats tills det börjar klia eller det går att se maskar.

Äggen kan överleva ett par veckor utanför kroppen.

Springmask kan inte leva hos djur, men äggen kan finnas i djurs päls och spridas på det sättet.

Det är ganska vanligt att flera som bor tillsammans har springmask även om inte alla har besvär.

Alla som bor tillsammans behöver få behandling samtidigt. Behandla också alla samtidigt om besvären kommer tillbaka.

Det räcker att ha sett maskar hos en person för att behandla alla som bor ihop. Men börja inte behandla med läkemedel utan att verkligen ha sett maskar, eftersom [klåda i ändtarmen](#) kan ha andra orsaker.

Det finns två receptfria läkemedel som du kan köpa på apotek.

Det ena läkemedlet innehåller det verksamma ämnet pyrvin. Läkemedel finns som tabletter till vuxna och till barn som väger mer än 10 kilo.

Det andra läkemedlet innehåller det verksamma ämnet mebendazol. Läkemedlet finns som tabletter och i flytande form, vilket kan vara bra för barn som har svårt att svälja tabletter.

Barn behöver vara äldre än två år för att använda läkemedel som innehåller mebendazol. Ibland kan yngre barn få läkemedlet, men bara om en läkare anser att det behövs.

Du som är gravid behöver kontakta en läkare för att få veta om du kan använda läkemedel med mebendazol.

Det tar ungefär ett till två dygn för läkemedlen att passera mag-tarmkanalen. Då är maskarna och larverna oftast borta, men inte äggen.

Vid behandling med pyrvin färgas bajset rött. När bajset har fått tillbaka sin vanliga färg har hela dosen passerat.

Varken pyrvin eller mebendazol påverkar äggen. Därför behöver man ta läkemedlet en gång till, efter två veckor.

Du kan använda läkemedel med pyrvin om du är gravid.

Använd inte läkemedel med mebendazol de första månaderna av graviditeten utan att först ha pratat med en läkare.

Vid amning går det bra att använda båda läkemedlen.

Det är viktigt att vara noggrann med hygienen om barnet eller du har springmask, för att minska att äggen sprids. Det gäller framför allt om ni inte kan behandlas med läkemedel av olika skäl.

Följ dessa råd:

- [Tvätta händerna](#) noggrant efter toalettbesök och före maten. Använd flytande tvål och ha en egen handduk.
- Tvätta händerna på morgonen strax efter att du har vaknat. Då försvinner ägg som kan ha fastnat under naglarna, om du har kliat dig vid ändtarmsöppningen i sömnen.
- Ha kortklippta naglar.
- Tvätta rumpan och huden runt ändtarmsöppningen varje dag. Tvätta med tvål.
- Sov i pyjamas eller tajta byxor.
- Byt underkläder och pyjamas varje dag.
- Byt sängkläder ofta.
- Tvätta pyjamas, underkläder och sängkläder så fort som möjligt. Tvätta helst samma dag som de byts. Skaka dem inte innan.
- Dammsug eller dammtorka gärna badrum och sovrum, helst varje dag.
- Gör rent toaletten och handfatet, helst varje dag.
- Tvätta gosedjur med varmt vatten. Använd tvål om du tvättar för hand. Använd tvättmedel om du tvättar på låg värme i tvättmaskinen.
- Tvätta husdjur om det finns, eftersom äggen kan finnas i djurets päls.

Ett barn som har springmask behöver inte vara hemma från förskola eller skola. Det gäller oavsett om barnet har fått läkemedel eller inte. Men många kommuner har egna bestämmelser för vad som gäller på deras förskolor och skolor. Vissa förskolor har också lokala riktlinjer. Fråga den ansvariga personalen för förskolan eller skolan om du undrar.

Det kan vara bra att berätta för förskolepersonalen att barnet har springmask. Då kan de och andra föräldrar vara uppmärksamma på symtom.

Var extra noggrann med hygien under de två veckor som barnet behandlas och går i förskolan eller skolan.

Här är några saker som är bra att göra:

- Klipp naglarna på barnet.
- Se till att barnet tvättar händerna noggrant när hen kommer hem från förskolan eller skolan.
- Låt barnet byta kläder när hen kommer hem.
- Tvätta barnets kläder så snart det går.

Råden är också bra att följa om du vet att någon på ditt barns förskola eller skola har springmask.

Kontakta en [vårdcentral](#) om något av följande stämmer:

- Besvären försvinner inte trots behandling med läkemedel två gånger med två veckors mellanrum.
- Barnet som behöver behandling väger mindre än 10 kilo.

Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Du kan söka vård på vilken [vårdcentral du vill i hela landet](#).

Hur du ska kunna påverka och delta i din vård beskrivs i [patientlagen](#).

Det finns ingen åldersgräns när ett barn får vara delaktig i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det att hen får vara delaktig i sin vård. För att kunna vara aktiv i vården och ta beslut är det viktigt att [ni förstår informationen](#) ni får av vårdpersonalen.

Om det behövs [tolkning till andra språk](#) kan ni ha rätt att få det. Ni kan även ha rätt att få [tolkhjälp vid hörselnedsättning](#).

Senast uppdaterad:

2024-05-28

Redaktör:

Jenny Magnusson Österberg, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Mara Cerqueiro Bybrant, barnläkare, Karolinska Institutet, Stockholm

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).